

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till

Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om stöd för vård av barn i hemmet samt
- 2) landskapslag angående ändring av landskapslagen om barndagvård.

Allmän motivering

Enligt landskapslagen om barndagvård (38/73) utgår landskapsunderstöd till kommun för de bidrag kommunen utbetalar till vårdnadshavare som vårdar sina barn i hemmet. Stöd för vård av barn i hemmet kan erläggas för barn som är under tre år, under förutsättning att utbetalningen av den i sjukförsäkringslagen (FFS 364/63) avsedda moderskapspenningen upphört. Dessutom finns ett av landskapsstyrelsen godkänt stödsystem, som helt finansieras av landskapsmedel.

I riket gäller en lag om stöd för vård av barn i hemmet (FFS 24/85) från den 1 februari 1985. Syftet med lagen är dels att utveckla den kommunala barndagvården, dels att skapa ett system som gör det ekonomiskt och reellt möjligt för småbarnsföräldrar att vårda sina barn i hemmet. Systemet skall utvecklas gradvis för att vara helt utbyggt år 1990. Utvecklingstakten bestäms i en särskild lag om införande av lagen om stöd för vård av barn i hemmet (FFS 25/85), nedan kallad promulgationslagen. Landskapsstyrelsen anser att barndagvården i landskapet bör utvecklas i samma omfattning som i riket. Genom en landskapslag om stöd för vård av barn i hemmet skulle enhetliga regler skapas för hemvårdsstödet. Bestämmelser om hur den kommunala dagvården skall utvecklas skulle samtidigt införas i landskapslagen om barndagvård. Vad gäller utvecklingstakten i landskapet har landskapsstyrelsen inte funnit skäl att föreslå några avvikande bestämmelser. Rikets promulgationslag föreslås därför i stöd av en blankettbestämmelse tillämpas även på landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet.

Målet för den nu föreslagna lagstiftningen skulle vara att garantera vårdnadshavare möjlighet att välja mellan hemvårdsstöd och en dagvårdsplats enligt landskapslagen om barndagvård. Detta förutsätter dels att den kommunala dagvården utvecklas, dels att vårdnadshavare kan erhålla ekonomiskt stöd för att ordna vården i de fall barnen inte är i kommunal dagvård.

Lagen om arbetsavtal (FFS 320/70), som tillämpas på Åland i stöd av landskapslagen angående tillämpning av lagen om arbetsavtal (5/71), har ändrats (FFS 30/85) så att vårdnadshavare givits rätt att ta vårdledigt från arbetet tills barnet fyller tre år.

Detaljmotivering.

2 §. Hemvårdsstödet består av tre delar. Grunddelen utgår till dem som uppfyller kraven i 5 § 1 mom. Grunddelen utgör per kalendermånad 25 gånger beloppet av minimidagpenningen enligt sjukförsäkringslagen, vilket i januari 1985 är cirka 950 mark. Hemvårdsstödet är skattepliktigt vid statsbeskattningen. Landskapsstyrelsen har till landstinget överlämnat en framställning med förslag att stödet skall göras skattepliktigt även i kommunalbeskattningen. Syskonförhöjningen bestäms i lagens 6 § till 20 procent av grunddelen. Tilläggsdelen, som är behovsprövad, utgår enligt bestämmelserna i 7 §.

3 §. Vårdnadshavare skulle, som tidigare berörts, fritt få välja mellan dagvårdsplats eller stöd för vård av barn i hemmet. Eftersom dagvården administreras av kommunerna framstår det som mest ändamålsenligt att låta kommunerna administrera även hemvårdsstödet. Som hemkommun räknas den kommun där personen har sin i lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69) avsedda hemort.

Landskapslagen om planering och landskapsstöd trädde i kraft den 1 januari 1984. Avsikten med den lagen är att knyta samman social- och hälsovården genom ett enhetligt planerings- och bidragssystem. Hemvårdsstödet kan på ett ändamålsenligt sätt införlivas i systemet för planering av socialvården.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om stöd för vård av barn i hemmet.

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §.

Vårdnadshavare för barn under tre år som inte utnyttjar sådan dagvårdsplats som ordnas enligt landskapslagen om barndagvård (38/73) har rätt att få stöd för vård av barn i hemmet enligt denna lag.

2 §.

Med stöd för vård av barn i hemmet avses i denna lag ekonomiskt stöd som erläggs till vårdnadshavare för barn under tre år. Stödet består av en grunddel, en syskonförhöjning och en tilläggsdel.

3 §.

Stöd för vård av barn i hemmet erläggs av hemkommunen.

På verksamheten som kommun ordnar enligt denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83).

4 §.

Grunddel utgår om vårdnadshavare har ett barn under tre år som inte erhåller av kommunen anordnad dagvård enligt 1 § 1 eller 2 punkten landskapslagen om barndagvård. Grunddel erläggs inte under den tid då vårdnadshavare är berättigad till moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (FFS 364/63). Även om vårdnadshavare inte har rätt till sådan förmån erläggs stödet först sedan den i sjukförsäkringslagen avsedda tiden löpt ut.

Grunddelen utgör per kalendermånad 25 gånger beloppet av minimidagpenningen enligt sjukförsäkringslagen. Om hemvårdsstöd inte erläggs för en hel kalendermånad, utgör stödet beloppet av en minimidagpenning per grunddelsberättigad vardag.

5 §.

Syskonförhöjning utgår om vårdnadshavare utöver det barn som berättigar till grunddel har vård om ett eller flera barn som uppfyller villkoren enligt 5 § 1 mom.

Syskonförhöjningen är för varje barn som berättigar till förhöjning 20 procent av den i 5 § 2 mom. avsedda grunddelen.

6 §.

Tilläggsdel utgår om barn som avses i 5 § 1 mom. i huvudsak vårdas i barnets eget hem och den sammanlagda nettoinkomsten per månad för vårdnadshavaren och personer som ingår i vårdnadshavarens hushåll inte överstiger gränsen för rätt till tilläggsdel. Om tilläggsdel utbetalas under den tid moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenningperioden utgår enligt sjukförsäkringslagen räknas endast den del som överstiger minimidagpenningen som nettoinkomst.

Fullt belopp av tilläggsdelen är 80 procent av den i 5 § 2 mom. avsedda grunddelen. Tilläggsdel beviljas till fullt belopp om nettoinkomsterna enligt 1 mom. inte överstiger 2.000 mark. Om nettoinkomsterna är större än detta minskas tilläggsdelens maximibelopp med 50 procent av det belopp med vilket nettoinkomsterna överstiger 2.000 mark per kalendermånad.

Landskapsstyrelsen justerar årligen det i 2 mom. nämnda gränsvärdet för nettoinkomsten.

7 §.

Syskonförhöjning eller tilläggsdel utgår oberoende av om moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning börjar utbetalas.

8 §.

Stöd för vård av barn i hemmet erläggs på ansökan till den vårdnadshavare som i ansökan angetts som mottagare av stödet eller till annan vårdnadshavare som handhar vårdnaden om barnet.

Mottagare av hemvårdsstöd är skyldig att meddela kommunen de förändringar som skett i förutsättningarna för att erhålla stöd.

9 §.

Stöd för vård av barn i hemmet utbetalas från och med den första vardagen efter utgången av den tid som avses i 5 § 1 mom. och så snart övriga förutsättningar för erhållande av hemvårdsstöd föreligger.

Stöd beviljas inte för kortare tid än en månad. Tilläggsdel beviljas för högst ett år i sänder. Tilläggsdelen skall dock justeras under året om nettoinkomsterna väsentligt har förändrats eller om tilläggsdelen visar sig vara i väsentlig mån felaktig.

Stöd kan erläggas retroaktivt, dock högst för de sex månader som närmast föregår tidpunkten för inlämnande av ansökan.

Stöd utbetalas till dess barnet fyller tre år, om inte förutsättningarna för att erhålla stöd upphör dessförinnan.

10 §.

Stöd för vård av barn i hemmet utbetalas inte för barn som under mer än tre månader kontinuerligt vårdas på anstalt eller är i motsvarande vård. Med vård på anstalt eller motsvarande vård avses vård som inbegriper uppehälle och som anordnats av kommun eller kommunalförbund på sjukhus eller anstalt eller i familj. I fråga om barn som omhändertagits på sätt som avses i landskapslagen angående tillämpning av vissa författningar rörande barnskydd i landskapet Åland (13/77) upphör utbetalningen av stödet då vården och fostran av barnet har ordnats utom hemmet.

11 §.

Om beslut som gäller erläggande av hemvårdsstöd eller stödets belopp uppenbarligen grundar sig på felaktiga eller bristfälliga uppgifter av barnets vårdnadshavare kan hemvårdsstödet rättas retroaktivt för högst ett år.

12 §.

Har vårdnadshavare i hemvårdsstöd erhållit mer än vad han hade varit berättigad till, kan det stöd som utbetalats utan grund återkrävas.

Om hemvårdsstöd som utbetalats till för stort belopp inte kan kvittas mot de följande betalningsraterna av hemvårdsstödet eller om det trots anfordran inte återbetalas, kan länsrätten på framställning av kommunen ålägga mottagaren av hemvårdsstödet att till kommunen återbetala det hemvårdsstöd som utbetalats till för stort belopp.

13 §.

Då kommun får uppgift om att person, till vilken kommunen erlägger hemvårdsstöd, har flyttat till annan kommun skall kommunen meddela detta till socialnämnden i den kommun till vilken mottagaren av stödet har flyttat samt översända de beslut och handlingar som gäller beviljandet av hemvårdsstöd.

14 §.

I denna lag avsett stöd för vård av barn i hemmet får inte utmätas.

15 §.

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

16 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985. Den tillämpas dock före år 1990 i tillämpliga delar enligt bestämmelserna i rikets lag om införande av lagen om stöd för vård av barn i hemmet (FFS 25/85).

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om barndagvård.

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 1 § 4 punkten landskapslagen den 11 juni 1973 om barndagvård (38/73), sådan den lyder i landskapslagen den 12 juli 1982 (31/82) samt **fogas** till lagen en ny 10a § som följer:

10a §.

Kommunen skall, utöver vad som är stadgat i 10 §, sörja för att vårdnadshavare för barn efter utgången av den tid under vilken moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapening kan utgå enligt sjukförsäkringslagen (FFS 364/63) efter eget val kan få antingen en sådan av kommunen anordnad dagvårdsplats för barnet som avses i 1 § 1 eller 2 punkten eller stöd i enlighet med landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet (/) tills dess barnet fyller tre år. Dagvården skall såvitt möjligt anordnas i den form barnets vårdnadshavare önskar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

Bestämmelsen i 10a § tillämpas först sedan den i 1 § landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet (/) nämnda rätten att välja mellan dagvårdsplats och stöd för vård av barn i hemmet trätt i kraft, dock senast den 1 januari 1990.

Mariehamn den 18 april 1985.

L a n t r å d

Folke Woivalin

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson.